

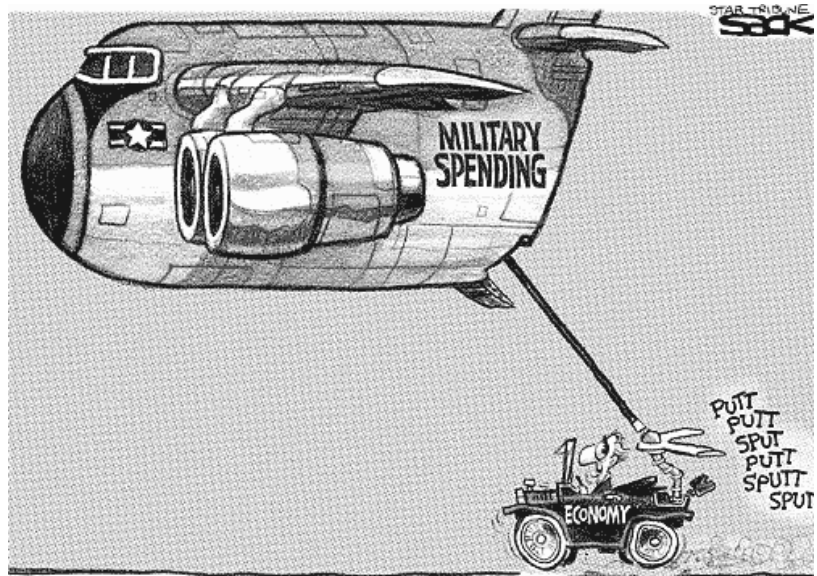
■ Selján Péter

A globális gazdasági válság hatásai a védelmi kiadásokra: globális körkép

2011. június 4. - <http://www.biztonsagpolitika.hu/>

A gazdasági válságnak a világon az előző években végigvonult hullámai súlyos következményeket hoztak magukkal. A világgazdaság „befékezése” a fejlett nyugati országok számára a közkiadások szigorú felülvizsgálatát eredményezte, melynek számos ország esetében – többek között – a védelmi költségvetés látta kárát. Különös helyzet állt elő azáltal, hogy a válság által kevésbé érintett feltörekvő országok továbbra is kedvükre fegyverkezhetnek, miközben a nehéz gazdasági helyzet közepette az európai országok számára például elengedhetetlenné vált a védelmi képességek megosztása. A NATO a „Smart Defense” (Okos Védelem) elképzelése szerint a tagállamok együttműködését hangsúlyozza, melyre a szűkös idők miatt most még inkább szükség van a biztonsági krízis elkerülése érdekében. A nyugati országok számára a védelmi kiadások tervezése során az egyik legnehezebb kérdést most az okozza, hogy hogyan lehetne kevesebb pénzből is megfelelő válaszokat adni a biztonsági kihívásokra. Mindezek fényében tehát érdemes vetnünk egy pillantást a világ hadi kiadásainak alakulására.

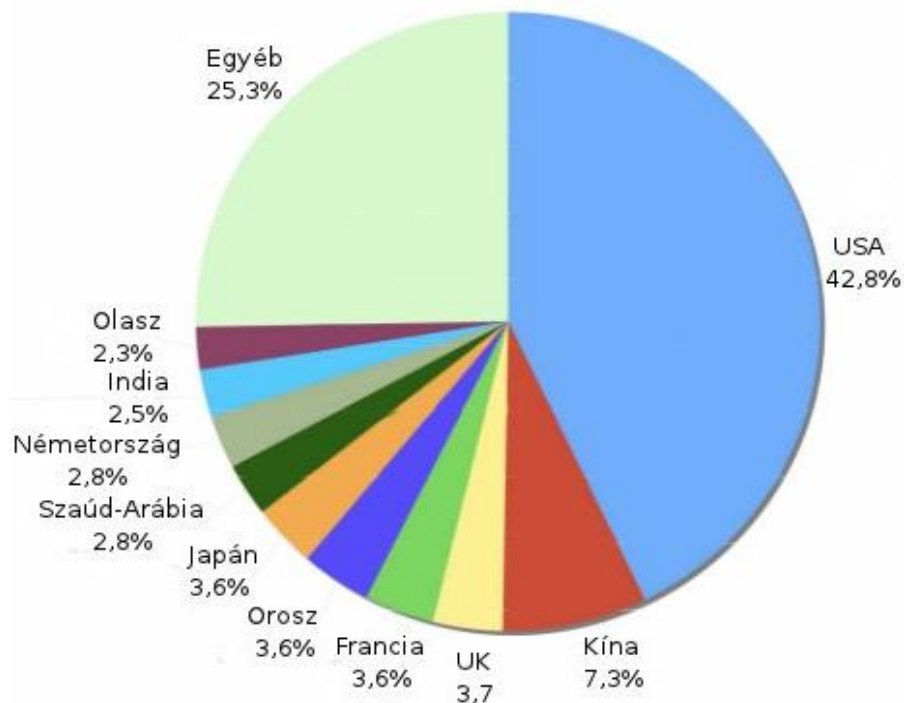
A *Stockholmi Nemzetközi Béke Kutató Intézet* (SIPRI) becslései szerint a világ országainak katonai kiadásai 2010-ben elérték az 1630 milliárd dollárt, amely mindössze 1,3%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A legnagyobb, 5,8 százalékos emelkedést mutató régió meglepő módon Dél-Amerika volt a maga 63,3 milliárd dolláros védelmi költségvetésével, s noha a súlyos recesszió által viszonylag megkímélt ázsiai államokban is visszaesett a gazdasági növekedés, az ázsiai térség országainak katonai kiadásai is emelkedtek. A Közel-Keleten összesen 111 milliárd dollárt költöttek katonai kiadásokra, mely 2,5 százalékos gyarapodást jelent 2009-hez képest. A legnagyobb növekedést itt Szaúd-Arábia produkálta. Afrikában 5,2 százalékos növekedést mutattak a katonai kiadások, olyan olajexportáló államokkal az élen, mint Algéria, Angola és Nigéria.¹ Ezzel szemben Európában viszont 2,8 százalékkal csökkentek a védelmi költségvetések.

A katonai kiadások és a gazdaság

Forrás: <http://www.peacealliancewinnipeg.ca/wp-content/uploads/military-spending.gif>

¹ World military spending reached \$1.6 trillion in 2010, biggest increase in South America, fall in Europe according to new SIPRI data. Stockholm International Peace Research Institute, 11 April 2011. Elektronikus formában: < <http://www.sipri.org/media/pressreleases/milex> > Látogatva: 2011.05.09

A tíz legnagyobb védelmi költségvetés százalékos megoszlása 2010-ben

Forrás: Background paper on SIPRI military expenditure data, 2010. 2. o.

Megtorpant növekedés

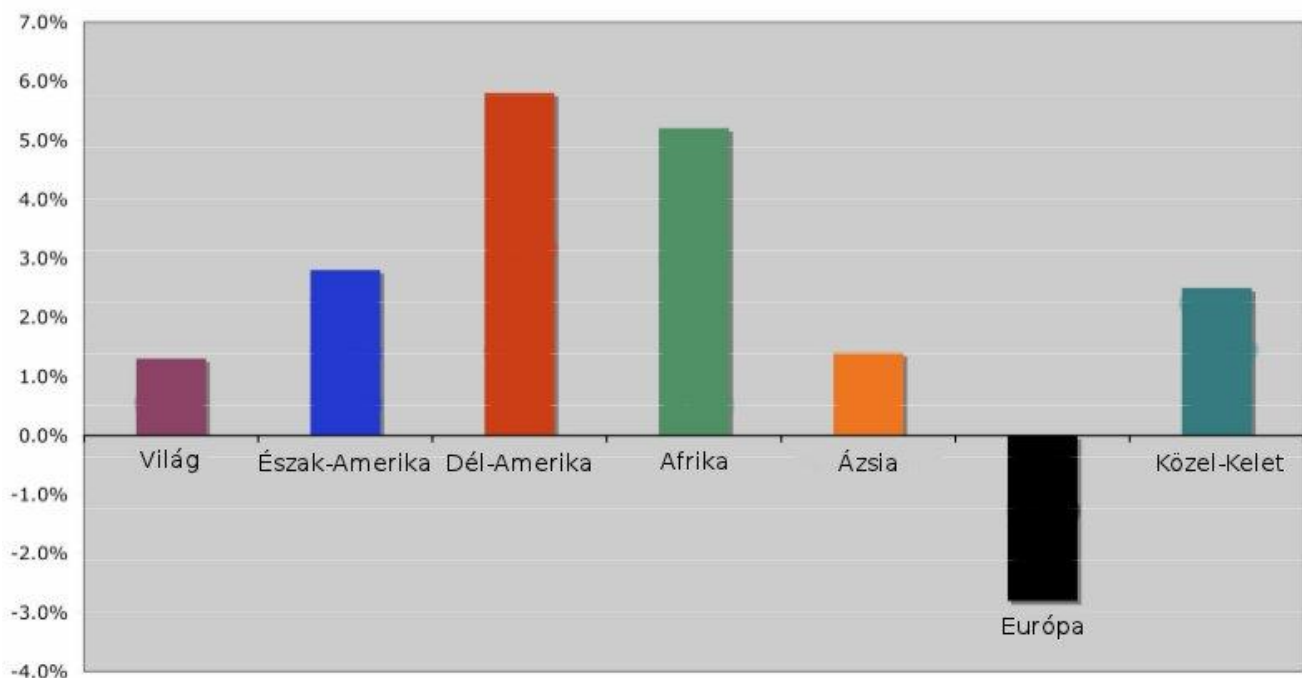
A 2008-ban kezdődött gazdasági világválság orvoslására tett intézkedések következtében világszerte előtérbe került a közkiadások csökkentésének szükségessége, melynek számos esetben a védelmi költségvetés is áldozatul esett, ahogy azt egyes szakértők már 2009 elején előre meg is jósolták. Az Egyesült Államokban például több jelentős védelmi projektet leállítottak, vagy szűkítettek, köztük az F-22, az új helikopterek, az új generációs páncélozott járművek és a fejlett technológiájú haditengerészeti eszközök projektjeit. Mindezek mellett sok kisebb európai NATO-tagország nehezen tudja már vállalni az egyenlő teherviselést a szervezeten belül, és jellemzően az ő védelmi költségvetéseiket sújtja hosszútávon a legsúlyosabb csökkentés. A legfontosabb NATO országok költségvetési csökkentései pedig végső soron a Szövetség védelmi képességeit gyengíthetik, miközben az Indiához és Kínához hasonló országok az utóbbi időben növelni kezdték védelmi kiadásukat, amely trend valószínűleg továbbra is folytatódni fog. Ráadásul a NATO-ban az egyes katonai felszerelések minőségét és rendelkezésre állását illetően tapasztalható problémák megoldásához óriási kiadásokra volna szükség, miközben a „lemaradást” és annak stratégiai következményeit csak súlyosbíthatja a védelmi költségvetési csökkentések sora.²

A csupán 1,3 százalékos éves növekedés a katonai kiadások tekintetében az eddigi legkisebb az évezred eleje óta. 2001 és 2009 között az évi átlagos növekedés még 5,1 százalék volt. A SIPRI szerint a növekedés mértékének visszaesése sok esetben a 2008-ban kitört gazdasági világválságra adott reakciónak köszönhető. Európában – ahol a katonai kiadások 2,8%-al estek vissza – is megkezdtek a költségvetési hiányok lefaragását, melynek érdekében különböző ösztönző csomagokat fogadtattak el. A költségvetési megszorítások a kisebb, és ezért sokkal sebezhetőbb közép- és kelet-európai

² Mit hoz a jövő? Védelem, költségvetések és a pénzügyi válság. NATO Tükör. 2009. május. <
<http://www.nato.int/docu/review/2009/FinancialCrisis/Defence-Budget-Financial-Crisis/HU/index.htm> > Látogatva:
 2011.05.29.

gazdaságok, valamint a göröghöz hasonló költségvetési hiánnyal küzdő országok esetében voltak igazán jelentős mértékűek.

A Stratégiai Tanulmányok Nemzetközi Intézete (IISS) által a világ országainak védelmi kapacitásairól összeállított elemzés (Military Balance 2011) szerint az egyik legszembetűnőbb trend a nyugati országok védelmi költségvetéseire nehezedő nyomás, illetve a katonai beszerzések egyre szigorúbb korlátok közé szorítása, miközben más régiókban – legfőképpen Ázsiában és a Közel-Keleten – a katonai kiadások és a fegyverbeszerzések felfutásának lehetünk tanúi. A védelmi költségvetések számadatait látva kijelenthető, hogy a katonai erő globális átrendeződésének éveit éljük, mivel a stagnáló gazdasági helyzetben lévő nyugati országok védelmi költségvetései fokozatosan zsugorodnak. Ezt az Egyesült Királyság 2010. októberi Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálata (SDSR) is alátámasztotta, hiszen rámutatott arra, hogy kemény idők várnak a nyugati országok védelmi minisztériumaira és a fegyveres erőkre. Noha az Egyesült Királyság továbbra is a vezető katonai hatalmak egyike fog maradni, az SDSR értelmében végrehajtott reformok és költségvetési megszorítások jelentős mértékben csökkentik a brit védelmi képességeket, beleértve az Európán kívüli műveletekhez való hozzájárulás képességét is. Nem véletlen, hogy a védelmi költségvetések kiigazításának kényszere következtében 2010 novemberében Franciaország és Nagy-Britannia bejelentették, hogy új fejezetet nyitnak a kétoldalú védelmi együttműködés terén, melynek keretében közös expedíciós erőt alakítanak ki, továbbá közösen fejlesztenek majd egy repülőgép-hordozót.³

A katonai kiadások változása az egyes régiókban (2010)

Forrás: Background paper on SIPRI military expenditure data, 2010. 3. o.

A világ legnagyobb védelmi költségvetései

A világ tíz legnagyobb védelmi költségvetésének összege 2010-ben meghaladta az 1100 milliárd dollárt, melynek 60 százalékát az Egyesült Államok 693 milliárd dolláros kiadásai adták. Ugyanakkor a katonai kiadásokat az egyes országok gazdaságával összevetve már Szaúd-Arábia vezeti a toplistát. A

³ The International Institute for Strategic Studies (IISS): Military Balance 2011 - Executive Summary. < <http://www.iiss.org/publications/military-balance/the-military-balance-2011/press-statement/> > Látogatva: 2011.05.29.

közél-keleti ország a bruttó nemzeti össztermékének (GDP) több mint 10 százalékát költi védelmi kiadásokra, míg az Egyesült Államok a GDP-jének „csupán” 4,8 százalékát. A második legnagyobb védelmi költségvetés a legnagyobb létszámú fegyveres erővel rendelkező Kínáé (76 milliárd dollár). (Megjegyzendő, hogy csak az amerikai, az indiai, az orosz és az észak-koreai haderő létszáma haladja meg az 1 millió főt.) Noha a védelmi költségvetések összességében emelkedtek a 2005 utáni években, a katonai erőegyensúly lassan eltolódni látszik, hiszen a nyugati országok nagy része költségvetési megszorításokra kényszerül, miközben a Brazíliahoz és Kínához hasonló fejlődő országok a gazdasági növekedéssel párhuzamosan növelték katonai kiadásait.⁴

A tíz legnagyobb védelmi költségvetés a bruttó nemzeti össztermék (GDP) százalékos arányában

Forrás: The Economist online: The world's biggest defence budgets, Mar 9th 2011. <

http://www.economist.com/blogs/dailychart/2011/03/defence_budgets > Látogatva: 2011.05.29.

⁴ The Economist online: The world's biggest defence budgets, Mar 9th 2011. <
http://www.economist.com/blogs/dailychart/2011/03/defence_budgets > Látogatva: 2011.05.29.

Rang	Ország	Költségvetés 2010 (milliárd \$)	Változás 2009-2010 (%)	Változás 2001-2010 (%)	GDP részesedés (becsült %)
1	USA	698	2,8	81,3	4,8
2	Kína	[119]	3,8	189	[2,1]
3	Egyesült Királyság	59,6	-0,8	21,9	2,7
4	Franciaország	59,3	-8,4	3,3	2,3
5	Oroszország	[58,7]	-1,4	82,4	[4,0]
6	Japán	54,5	0,8	-1,7	1,0
7	Szaúd-Arábia	45,2	4,0	63,0	10,4
8	Németország	[45,2]	-1,3	-2,7	[1,3]
9	India	41,3	-2,8	54,3	2,7
10	Olaszország	37,0	0,3	-5,8	[1,8]
Világ		1630	1,3	50,3	2,6

2010-es védelmi költségvetések top 10-es listája

Forrás: Background paper on SIPRI military expenditure data, 2010. 3. o.

Egyesült Államok

A SIPRI adatai szerint az amerikai védelmi költségvetés esetében is 2,8%-os csökkenés volt megfigyelhető 2010-ben, míg 2001 és 2009 között évente átlagosan 7,4 százalékkal jutott több pénz hadi kiadásokra. Ettől függetlenül azonban továbbra is az Egyesült Államok fordítja a legtöbb pénzt védelmi célokra. 2001 óta az USA összesen 81 százalékkal növelte a GDP-jének jelenleg 4,8 százalékát kitevő védelmi költségvetését – miközben a világ többi országa összesen csupán 32,5%-al –, mely jelenleg a világ katonai kiadásainak közel 43%-át adja. Ráadásul a sorban második kínai védelmi költségvetés csupán hatoda az amerikaiénak.⁵ Ennek fényében látható, hogy az amerikai katonai költségvetés továbbra is prioritást élvez a kormányzati kiadások között, még a költségvetési hiány leszorítását célul kitűző erőfeszítések ellenére is, s jelentősebb pénzügyi megszorításokra a védelmi szektor esetében minden bizonnyal csak az amerikai csapatok iraki és afganisztáni kivonása után fog majd sor kerülni.

Ugyanakkor a külpolitikai kérdésekben a katonai erőre való támaszkodás túlzottsága, valamint az Egyesült Államok eladósodottsága okán egyes szakértők változást sürgetnek a védelmi kiadások tervezésében. 2010 végén az amerikai költségvetési hiány elérte a GDP 10,5%-át, az államadósság mértéke pedig lassan közelít a 100 százalékhhoz. Ennek tükrében tehát elengedhetetlen, hogy költségvetési kiigazításokra kerüljön sor a hiány leszorítása érdekében, s ebben többen egyet is értenek,

⁵ Defence expenditures of NATO countries (1990-2010). Press Release (2011) 027, Issued on 10 Mar. 2011. 3. o.
Elektronikus formában: < http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_03/20110309_PR_CP_2011_027.pdf >
Letöltve: 2011.05.17.

a szükséges intézkedésekről azonban továbbra is viták zajlanak.⁶ A szövetségi költségvetés jelenleg nagyjából 20%-át kitevő, az utóbbi években 360 milliárd dollárról 670 milliárd dollárra emelkedő védelmi kiadások jelentős tartalékot képeznek a büdzsében, melyet egyes elképzelések szerint a következő 10-12 évben 400 milliárd dollárral csökkentenének. Robert Gates védelmi miniszter 2009 tavaszán hozta meg első döntéseit a költségvetési megszorításokról, 100 milliárd dollárnyi forrás átstrukturálásáról, illetve több hadiipari program leállításáról. Gates egyik 2011. januári bejelentése szerint a következő öt évben 78 milliárddal csökkentik a védelmi költségvetést, további megszorításokra azonban csak az afganisztáni kivonulást követően kerülhet majd sor.⁷

Dél-Amerika fegyverkezik

A dél-amerikai régió országainak védelmi költségvetései mutatták a legnagyobb, 5,8 százalékos emelkedést 2010-ben, melynek következtében a térség katonai kiadásainak összege elérte a 63,3 milliárd dollárt. 2001 és 2009 között átlagosan évente 3,7 százalékkal növekedtek a régióban a hadi kiadások. Ennek gazdasági, geopolitikai és biztonságpolitikai okai egyaránt vannak, noha a költségek emelkedését sok esetben a személyi állományra fordított kiadások növelése magyarázza, mely általában a védelmi költségvetések 50-70 százalékát teszi ki.

A dél-amerikai országok katonai költségeinek növekedése első ránézésre meglepő lehet, hiszen a régió országainak nem kell számolnia számottevő katonai fenyegetéssel. Ugyanakkor sokat megmagyaráz az a tény, hogy a régió országai komoly gazdasági növekedést mutattak az utóbbi években, miközben a világ más térségeiben a globális gazdasági válság hatásai miatt a védelmi kiadások vagy csökkentek, vagy jelentős mértékben lassult növekedésük. A latin-amerikai és a karibi térség országai általánosságban véve kevésbé voltak kitéve a válság hatásainak, melynek köszönhetően 2010-ben 6%-os gazdasági növekedést produkáltak.

A dél-amerikai katonai kiadások növekedésének geopolitikai okai között említhető, hogy a maga védelmi költségvetését 9,3 százalékkal növelő Brazília – mely a regionális katonai kiadások 3 milliárdos emelkedéséből 2,4 milliárdért felelős – egyre határozottabban törekszik hatalmi befolyásának növelésére. Brazília nagyobb szerepet szeretne betölteni a nemzetközi politikai színtéren, melyet többek között védelmi szektorának modernizálásán keresztül szeretne elérni.

Egyes országokban a belső biztonsági fenyegetések játsszák a meghatározó szerepet a katonai kiadások alakulásában. Az 1960-as évek óta fegyveres konfliktusoktól terhelt Kolumbia például 2001 óta összesen 72%-al, 2010-ben pedig 7,2 százalékkal növelte védelmi költségvetését, mely így elérte a 10,7 milliárdos összeget. Peru hasonlóképpen növelte katonai kiadásait a Fényes Ösvény szélsőbaloldali gerillaszervezet legyőzése érdekében, így 2010-ben 15,9 százalékkal többet, összesen 2,15 milliárd dollárt költött katonai célokra.

Regionális trendek

Afrikában 2009-hez képest 5,2, míg 2001-hez képest az utóbbi években összesen 64 százalékkal növekedtek a kontinens országainak védelmi költségvetései. A növekvő trend meghatározó szereplője Angola volt, mely 19%-al növelte katonai kiadásait.

Az amerikai kontinensen összességében 3 százalékos növekedés volt tapasztalható, Észak-

⁶ Lásd bővebben: How to Cut the Military? The New York Times, The Opinion Pages, Room for Debate. Elektronikus formában: < <http://www.nytimes.com/roomfordebate/2011/05/08/how-to-cut-the-military/six-ways-to-cut-the-military-budget> > Látogatva: 2011.05.09.

⁷ Varga Gergely: Költségvetési kényszer és stratégiai viták az Egyesült Államokban. ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések – 2011/6. 1. o. Elektronikus formában: < http://193.224.76.4/download/svki/Elemzesek/2011/SVKI_Elemzesek_2011_6.pdf > Letöltve: 2011.05.21.

Amerikában az Egyesült Államok 698 milliárd (2,8%-os növekedés), míg Kanada 22,8 milliárd dollárt (3,3 százalékos növekedés) fordított hadi kiadásokra. A tíz dél-amerikai országból 7 esetben jelentősen növelték a védelmi költségvetést, a már korábban említett Peru mellett például Paraguayban 16,4 százalékkal. A regionális trendekkel szemben a legnagyobb csökkentés a régióban Venezuela katonai kiadásainál volt kimutatható, ahol a költségvetés 27,3 százalékkal zsugorodott. Venezuela mellett még Bolívia és Uruguay csökkentette a védelmi költségvetését.

Ázsiában 2009-hez képest 1,4 százalékkal fordítottak többet katonai kiadásokra 2010-ben, mely sokkal szerényebb mértékű növekedést jelent a megelőző időszakokhoz képest. A hadi kiadások növelésében a régióból Kína (4,4 milliárd dolláros költségvetés) és Indonézia (1,3 milliárd dolláros költségvetés) járt az élen, a legnagyobb mértékű csökkentés pedig India esetében volt kimutatható (1 milliárdos költségvetés). Indonézia 28, Mongólia 26, a Fülöp-szigetek 12, míg Banglades 11 százalékkal növelték katonai kiadásaikat. A legnagyobb megszorításokra Kelet-Timor (51%), Srí Lanka (14%) és Thaiföld (12%) kényszerült.

Kína 2011 márciusában jelentette be, hogy 12,7 százalékkal 91,7 milliárd dollárra növeli a védelmi költségvetését. A bejelentés szerint az ország teljes költségvetésének mintegy 6%-át kívánja Kína katonai kiadásokra fordítani. Mindez ismét a kínai védelmi költségvetésnek az Egyesült Államok és Kína szomszédjai számára aggasztó mértékű, kétszámjegyű növeléséhez való visszatérést jelenti, mely trend 2010-ben tört meg a 7,5 százalékos emelkedéssel. A kínai Népi Felszabadító Hadsereg (PLA) jellemzően nem hozza nyilvánosságra védelmi programjainak részleteit, ugyanakkor rendszeresen hangsúlyozza, hogy a fegyveres erők modernizációja csupán védelmi célokat szolgál, tehát nem jelent majd fenyegetést egyetlen országra sem. Szakértők szerint ugyanakkor a nyilvánosságra hozott összeg csupán a fele, vagy a harmada lehet a valójában védelmi kiadásokra fordított milliárdoknak, s annak nagy részét minden bizonnyal új generációs haditechnikai eszközökre fordítják majd. Mindez jól tükrözi a PLA hatalmának növekedését, mellyel szeretné utolérni Franciaországot és Oroszországot.⁸

A **Közel-Kelet** országainak katonai kiadásai 35 százalékkal emelkedtek 2001-hez képest, leginkább 2002 és 2007 között. A legnagyobb abszolút növekedés Szaúd-Arábia, míg a legnagyobb relatív növekedés Irak (12%) esetében látható. A legnagyobb csökkentés Ománban volt (9,8%). Hiányoznak azonban az Iránra vonatkozó adatok, ahol egy médiajelentés szerint 20 százalékkal növelték a fegyveres erők költségvetését. Mindezek mellett megjegyzendő, hogy a közel-keleti országok esetében nehéz pontos adatokat mondani a védelmi költségvetéseket illetően, elsősorban a térség országaira jellemző átláthatósági problémák miatt.

Megszorítások Európában

Európa védelmi kiadásainak becsült értéke 2010-ben 382 milliárd dollár volt. A régióban 2,8 százalékkal csökkentették a védelmi költségeket, ami jól mutatja a gazdasági világválságnak a hadi kiadások tervezésére gyakorolt hatását. A nagyobb költségvetéssel rendelkező államok csak kisebb kiigazításokat végeztek, ám a kisebb közép- és kelet-európai országok már komoly mértékben csökkentették a védelmi költségvetéseiket: Bulgária (28%), Lettország (26%), Grúzia (25%), Moldova (24%), Észtország (23%).

A Stratégiai és Nemzetközi Tanulmányok Központjának (CSIS) az európai katonai kiadások trendjeit vizsgáló jelentése szerint az utóbbi években az európai országok védelmi költségvetései fokozatos csökkenést, míg az egy katonára jutó kiadások ezzel szemben növekedést mutattak. A védelmi kiadások 251 milliárd euróról (2001) 218 milliárd euróra csökkentek 2009-re, míg az egy főre jutó katonai költségek 73 ezer euróról 91 ezer euróra nőttek ezen időszak alatt.⁹ Az első ránézésre

⁸ France24: China's defence budget to rise 12.7% in 2011. March 04, 2011. < <http://www.france24.com/en/20110304-chinas-defence-budget-rise-127-2011-0#> > Látogatva: 2011.05.29.

⁹ European defense trends: budgets, regulatory frameworks, and the industrial base: a report of the CSIS Defense-Industrial

egymásnak ellentmondó trendek háttérében minden bizonnyal az európai fegyveres erők létszámának jelentős mértékű csökkentése áll, mely meghaladta a költségvetési megszorítások mértékét. Ennek eredményeként az európai országoknak kevesebb katonát kell ellátniuk a rendelkezésükre álló forrásokból. Ha a személyi állományra fordított összeg növelésével a fegyveres erők minőségének javulását szeretnék elérni, akkor fenntarthatóak, vagy akár fejleszthetőek is az európai védelmi képességek. Amennyiben a kiadásokat a minőségfejlesztésre fordítják, az európai védelmi szektor egyre inkább egy kisebb, az expedíciós képességeket előtérbe helyező haderő kialakítására fog fókuszálni. Az európai országoknak a védelmi kiadásaik tervezésekor figyelembe kell venniük a globális fenyegetések és a védelmi kihívások alakulását. A jelenlegi trendek folytatódása esetén számolni kell a költségvetési prioritásoknak az eszközbeszerzés felé történő eltolódásával, a katonai képességek és az európai védelmi piac fenntartása érdekében.¹⁰

A CSIS regionális elemzése szerint 2009-ben az Egyesült Királyság, Franciaország és Németország adta az európai védelmi kiadások 53,2 százalékát, összesen 116 milliárd eurót. Csak a negyedik és az ötödik legnagyobb védelmi költségvetéssel rendelkező Olaszországot és Spanyolországot magába foglaló dél-európai régió költött náluk többet. A trendeket tekintve megjegyzendő, hogy Kelet-Európában emelkedtek a legnagyobb mértékben a katonai kiadások, míg Dél-Európában a gazdasági nehézségek miatt csökkenést mutatnak a védelmi költségvetések számai.¹¹

A 2010-es kormányváltás után elkészített, „Egy erős Britannia a bizonytalanság korában” címmel publikált brit nemzeti biztonsági stratégia által a következő öt évre kijelölt feladatok végrehajtásához a 2010 nyarán lefolytatott Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálat (SDSR) és a Költségvetési Felülvizsgálat (Spending Review) volt hivatott megfelelő eszközöket és forrásokat rendelni. Ezen dokumentumok értelmében 2010 októberében döntés született a brit haderő átalakításáról, illetve a költségvetési hiány csökkentéséről, mely szerint 2015-ig összesen 8 százalékos lefaragást hajtanak végre a védelmi költségvetésen. (2011-12: 33,8 milliárd font, 2012-13: 34,4 milliárd font, 2013-14: 34,1 milliárd font, 2014-15: 33,5 milliárd font.)

A brit költségvetési megszorítások láttán az Egyesült Államok és Franciaország is aggodalmát fejezte ki az európai országok védelmi kiadásainak lefaragása miatt. Hervé Morin akkori francia védelmi miniszter 2010 szeptemberében arra figyelmeztetett, hogy míg a világ összes többi országa fegyverkezik, addig Európában sorra jelentik be a költségvetési megszorításokat. Az Európai Unió tagállamainak védelmi költségvetései összesen elérik a 323 milliárd dollárt, mely az USA költségvetésének csak a fele ugyan, a kínainak viszont már közel háromszorosa. Ez az összeg GDP-arányosan azonban csak 1,6%, míg a Kína nemzeti össztermékének 2, az Egyesült Államok pedig 4,8 százalékát fordítja védelmi célokra.¹²

Alain Juppé francia védelmi miniszter 2010 novemberének végén jelentette be, hogy a francia védelmi költségvetést 2011 és 2013 között 3 százalékkal fogják növelni. A parlament felsőházában a 2011-es büdzsével kapcsolatban felszólaló Juppé kijelentette, hogy a védelem prioritás az ország számára. Az akkor frissen hivatalába lépő miniszter azt is hozzátette, hogy Franciaország megőrzi nukleáris elrettentő képességét. Szeptemberben francia tisztségviselők még a védelmi kiadások 4,8 milliárd dolláros, a következő három évben történő csökkentésének tervét hangoztatták. Franciaország 2010-ben eredetileg 53,9 milliárd dollárt kívánt katonai kiadásokra fordítani. 2010 novemberében a védelmi minisztérium rábólintott egy 27,8 milliárd dolláros beszerzésre, melynek keretében többek

Initiatives Group / project directors: Guy Ben-Ari, David Berteau. November 2010. 1. o. Elektronikus formában: <
http://csis.org/files/publication/101025_EuroDefenseTrends_web.pdf > Letöltve: 2011.05.09

¹⁰ European defense trends: budgets, regulatory frameworks, and the industrial base. XI. o.

¹¹ Uo. 12. o.

¹² MÁRTON Balázs: „Kínai-amerikai közös gyarmat” lesz Európából?, *Kitekintő.hu*, 2010. október 1. <
http://kitekinto.hu/europa/2010/10/01/kinai-amerikai_kozos_gyarmat_lesz_europabol/ > Látogatva: 2011.05.29.

között 2600 új páncélozott harcjárművel látják majd el a szárazföldi erőket.¹³

2010-ben 1,2 százalékkal növelték az orosz védelmi beszerzések költségét a védelmi ipar támogatása érdekében, noha szakértők szerint az orosz védelmi ipar számára jobban megéri más államok fegyveres erőinek szállítani, mint az orosz fegyveres erőket felszerelni. A nehéz gazdasági helyzet ellenére Oroszország is igyekezett fenntartani, illetve bizonyos tekintetben növelni a katonai jellegű kiadások, illetve a beszerzések szintjét.¹⁴

Összegzés

A világ hadi kiadásainak alakulását górcső alá véve egy trendforduló vonalai látszanak kirajzolódni, elsősorban annak köszönhetően, hogy a költségvetési megszorításokra kényszerülő nyugati országok – a védelmi képességeik fenntartásának szükségességét szem előtt tartva – próbálnak kevesebb forrásból gazdálkodni, miközben Dél-Amerika, a Közel-Kelet és Ázsia országai egyes esetekben egyre aggasztóbb mértékben képesek növelni katonai kiadásukat. A következő években várhatóan folytatódik majd ez a trend, mivel a nyugati államok rövidtávon minden bizonnyal nem lesznek képesek a védelmi költségvetéseik kívánt mértékű növelésére. A rendelkezésre álló, noha szűkös erőforrások átstrukturálásával, valamint azok hatékony felhasználásával elkerülhető lehet az európai védelmi képességek nem kívánt mértékű csökkenése, mindazonáltal komoly feladat vár a jelentős költségvetési hiánnyal és nagymértékű államadóssággal küzdő NATO-tagállamokra, melyek számára prioritást jelent az afganisztáni műveletek sikere. A közép-ázsiai ország stabilizálását illetően azonban továbbra is jelentős problémát jelent a kabuli kormány gyengesége, mely nagyban nehezíti a biztonsági helyzet megszilárdítását, s így a 2014-es kivonulási határidő teljesítését is. Az afganisztáni műveletek komoly befektetéseket követeltek bizonyos képességeket és haditechnikai eszközöket illetően, melyek további fenntartásának szükségességét a műveletek fokozatos leépítésével párhuzamosan meg kell majd vizsgálni. Az Egyesült Államokban már több haditechnikai fejlesztési projektet töröltek, és hosszú távon is arra lehet számítani, hogy komoly nyomás nehezedik majd az amerikai kormányzatra, hogy csökkentse a védelmi költségvetést, mivel napjaink biztonsági kihívásai és az anyagi források korlátozottsága elengedhetlenné teszi a védelmi prioritások átgondolását.

Források

1. Background paper on SIPRI military expenditure data, Stockholm International Peace Research Institute, Press background material 2010 . 11 April 2011. Elektronikus formában: < <http://www.sipri.org/media/pressreleases/translations11/milexbackground> > Letöltve: 2011.05.17.
2. Defence expenditures of NATO countries (1990-2010). Press Release (2011) 027, Issued on 10 Mar. 2011. Elektronikus formában: < http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2011_03/20110309_PR_CP_2011_027.pdf > Letöltve: 2011.05.17.
3. European defense trends: budgets, regulatory frameworks, and the industrial base: a report of the CSIS Defense-Industrial Initiatives Group / project directors: Guy Ben-Ari, David Berteau. November 2010. Elektronikus formában: <

¹³ XUEQUAN Mu: France to increase defense budget in 2011-2013, *English.news.cn*, Nov 27, 2010. < http://news.xinhuanet.com/english2010/world/2010-11/27/c_13624255.htm > Látogatva: 2011.05.29.

¹⁴ Warfare.ru – Russian Military Analysis: Russia's Military Budget. Dátum és szerző nélkül. < <http://warfare.ru/?linkid=2279&catid=239> > Látogatva: 2011.05.29.

- http://csis.org/files/publication/101025_EuroDefenseTrends_web.pdf > Letöltve: 2011.05.09
4. France24: China's defence budget to rise 12.7% in 2011. March 04, 2011. < <http://www.france24.com/en/20110304-chinas-defence-budget-rise-127-2011-0#> > Látogatva: 2011.05.29.
 5. How to Cut the Military? The New York Times, The Opinion Pages, Room for Debate. Elektronikus formában: < <http://www.nytimes.com/roomfordebate/2011/05/08/how-to-cut-the-military/six-ways-to-cut-the-military-budget> > Látogatva: 2011.05.09.
 6. MÁRTON Balázs: „Kínai-amerikai közös gyarmat” lesz Európából?, *Kitekintő.hu*, 2010. október 1. < http://kitekinto.hu/europa/2010/10/01/kinai-amerikai_kozos_gyarmat_lesz_europabol/ > Látogatva: 2011.05.29.
 7. Mit hoz a jövő? Védelem, költségvetések és a pénzügyi válság. NATO Tükör. 2009. május. < <http://www.nato.int/docu/review/2009/FinancialCrisis/Defence-Budget-Financial-Crisis/HU/index.htm> > Látogatva: 2011.05.29.
 8. The Economist online: The world's biggest defence budgets, Mar 9th 2011. < http://www.economist.com/blogs/dailychart/2011/03/defence_budgets > Látogatva: 2011.05.29.
 9. The International Institute for Strategic Studies (IISS): Military Balance 2011 - Executive Summary. < <http://www.iiss.org/publications/military-balance/the-military-balance-2011/press-statement/> > Látogatva: 2011.05.29.
 10. Varga Gergely: Költségvetési kényszer és stratégiai viták az Egyesült Államokban. ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések – 2011/6. Elektronikus formában: < http://193.224.76.4/download/svki/Elemzesek/2011/SVKI_Elemzesek_2011_6.pdf > Letöltve: 2011.05.21.
 11. Warfare.ru – Russian Military Analysis: Russia's Military Budget. Dátum és szerző nélkül. < <http://warfare.ru/?linkid=2279&catid=239> > Látogatva: 2011.05.29.
 12. World military spending reached \$1.6 trillion in 2010, biggest increase in South America, fall in Europe according to new SIPRI data. Stockholm International Peace Research Institute, 11 April 2011. Elektronikus formában: < <http://www.sipri.org/media/pressreleases/milex> > Látogatva: 2011.05.09.
 13. XUEQUAN Mu: France to increase defense budget in 2011-2013, *English.news.cn*, Nov 27, 2010. < http://news.xinhuanet.com/english2010/world/2010-11/27/c_13624255.htm > Látogatva: 2011.05.29.